

SISÄLLYS

PERUSTELUT	2
1 Säännöskohtaiset perustelut	2
1.1 Laki ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta	2
1.2 Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	3
1.3 Laki pelastuslain muuttamisesta	4
LAKIEHDOTUKSET	5
Laki ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta	5
Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	5
Laki pelastuslain 99 a ja 111 a §:n muuttamisesta	6
LIITE	8
RINNAKKAISTEKSTIT	8
Laki ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta	8
Laki pelastuslain 99 a ja 111 a §:n muuttamisesta	9

PERUSTELUT

1 Säännöskohtaiset perustelut

1.1 Laki ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmää koskevan ympäristönsuojelulain 222 §:n 2 ja 4 momentteja muutettaisiin vastaamaan ehdotetun uuden ympäristörahostosta annettavan lain sääntelyä ja sen toimeenpanoon liittyviä tietotarpeita. Lisäksi 4 momentin muutoksissa huomioitaisiin perustuslakivaliokunnan viimeaikainen lausuntokäytäntö, joka koskee viranomaisten laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen liittyvää tietojensaantioikeutta. Pykälän muut tunnistetut muutostarpeet toteutetaan erikseen, osana niin sanotun juomavesidirektiivin kansalliseksi täytäntöönpanemiseksi laadittavaa hallituksen esitystä (linkki hankeikkunaan tai lausuntopalveluun).

Pykälän 2 momentin mukaan ympäristönsuojelulain tietojärjestelmään tallettavista tiedoista säädetään ympäristönsuojelulain 223 §:ssä, jätelaisissa, vesilaisissa ja merenkulun ympäristönsuojelulaisissa sekä niiden nojalla. Tähän ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavia tietoja koskevaan säädösluetteloon lisättäisiin myös ympäristövahinkorahastosta annettu laki. Vastavasti ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa yksilöitäisiin ne tiedot, jotka sen nojalla tulisi tallettaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Tiedot liittyisivät ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa NN elinkeino-liikenne ja ympäristökeskukselle säädettävään velvollisuuteen määrätä ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden piiriin kuuluville toimintoille lain mukaiset ympäristövahinkomaksut ja ympäristövahinkorahaston hallitukselle säädettäviin tehtäviin.

Pykälän 4 momentissa säädetään sekä tietojärjestelmän eri ylläpitäjien että kunnan eri viranomaisten oikeudesta saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tietoja maksutta ja salassapitosäännösten estämättä lakiin perustuvien tehtäviensä hoitamiseksi. Ympäristövahinkorahaston hallitus lisättäisiin niihin tahoihin, joilla olisi kyseinen tietojensaantioikeus. Sekä NN elinkeino-liikenne ja ympäristökeskus, että ympäristöministeriö ovat jo momentin tarkoittaman tietojensaantioikeuden piirissä. Samalla 4 momentin mukaista tietojensaantioikeutta rajattaisiin perustuslakivaliokunnan asiaa koskevan viimeaikaisen lausuntokäytännön mukaisesti niin, että oikeus ei enää koskisi tietoja, jotka ovat ”tarpeen” kyseisille tahoille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi, vaan se koskisi tietoja, jotka ovat ”välttämättömiä” kyseisille tahoille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Perustuslakivaliokunta on todennut viimeaikaisessa lausuntokäytännössään (esim. PeVL 17/2016 vp, 10/2014 vp, s. 6/II, PeVL 62/2010 vp, s. 4/I ja PeVL 59/2010 vp, s. 4/I), että viranomaisen tietojen saantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus voivat liittyä jonkin tarkoituksen kannalta ”tarpeellisiin tietoihin”, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos tietosisältöjä ei samalla tavalla luetteloida, sääntelyyn tulee sisällyttää vaatimus ”tietojen välttämättömyydestä” jonkin tarkoituksen kannalta. Pykälän 4 momentin mukainen luovutettava tietosisältö vaihtelee tapauskohtaisesti. Koska luovutettavia tietosisältöjä ei tässä säännöksessä voida tarkemmin yksilöidä tai luetteloida asian luonteesta johtuen, on tietojensaantioikeus sidottava ehdotetulla tavalla välttämättömyyteen.

Ympäristövahinkorahaston hallituksen tietotarpeet liittyisivät esimerkiksi erityyppisiin ympäristövahinkomaksujen laskenta- ja tilastotietoihin, kuten esimerkiksi siihen, miten kertyneet ympäristövahinkomaksut jakautuvat eri toimialojen kesken. Nämä tiedot eivät lähtökohtaisesti sisällä salassapidettäviä tietoja.

Tarkoitus on, että tietopyynnöt ympäristövahinkorahaston hallituksen puolesta voisi tehdä rahaston pääsihteeri, eikä asiassa tarvittaisi erillistä rahaston hallituksen päätöstä. Tämä olisi perusteltua, koska rahaston pääsihteeri toimii hallituksen mandaatilla.

1.2 Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettua lakia täydennettäisiin uudella 12 a §:llä, jonka mukaan Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi järjestää alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja pilaantuneen alueen puhdistamisen ympäristövahinkorahastosta annetun lain 19 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa ympäristövahinkorahaston kustannuksella. Ympäristövahinkorahasto maksaisi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hoidettavaksi annetuista selvitys- ja puhdistamishankkeista aiheutuvat kustannukset.

Pykälä vastaisi pitkälti lain 12 §:ää. Päätöksen pilaantuneen alueen puhdistamisen selvittämisestä ja tarvittaessa puhdistamisesta tekisi kuitenkin ympäristövahinkorahastosta annetun lain 19 §:n mukaan ympäristövahinkorahasto. Kyse olisi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tulevasta uudesta järjestämistehtävästä, josta perustuslain 80 §:n edellyttämällä tavalla säädettäisiin täydentämällä lakia 12 a §:llä. Ympäristövahinkorahaston sille osoittamaa tehtävää hoitaessaan Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei toimisi valtioapuviranomaisena.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekisi selvittämisen tai puhdistamisen järjestämisestä päätöksen. Tämä päätös voisi olla esimerkiksi viraston sisäinen päätös. Päätös perusteltaisiin hallintolain säännösten edellyttämällä tavalla. Selvittämisen ja puhdistamisen järjestäminen tarkoittaisi käytännössä sitä, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkisi tarvittavat palvelut markkinoilla toimivilta yrityksiltä julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimisi sille ositettua tehtävää hoitaessaan tarkoituksenmukaisella tavalla niin, että ympäristövahinkorahaston tekemässä päätöksessä asetetut tavoitteet ja lupaviranomaiset asettamat ehdot voitaisiin saavuttaa. Tässä tarkoituksessa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi tehdä eri tahojen kanssa sopimuksia toimista ja niiden ehdoista, kuten vastuista ja aikatauluista sekä valvonnasta, sekä selvittämis-toimeen tarvittavien suostumusten ja lupien hankkimisesta.

Ympäristövahinkorahasto ja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisivat sopia tarkemmin tehtävän hoitamisesta, käytännön järjestelyistä ja rahoituksen järjestämisestä.

Tehtävän hoitamisesta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tulevaa työmäärää pidetään vähäisenä. Alueen puhdistamista koskevia ympäristövahinkorahaston toimeksiantoja arvioidaan tulevan vähemmän kuin yksi vuodessa. Jos tehtävän työmäärä osoittautuisi myöhemmin arvioitua suuremmaksi, olisi tämä otettava huomioon Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen henkilövoimavarojen mitoituksessa.

[Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vuodesta 2016 alkaen vastannut keskitetysti pilaantuneiden maa-alueiden riskikohteiden tunnistamisesta, tutkimisesta ja puhdistamiseen liittyvistä tehtävistä. Tehtävistä säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1392/2014, muutos 208/2016). Asetusta täydennettäisiin ympäristövahinkorahaston ELY-keskuksen hoidettavaksi antamia kohteita koskevalla säännöksellä.]

1.3 Laki pelastuslain muuttamisesta

Pelastuslain 99 a §: n 2 ja 3 momentin ja 111 a §:n 6 momentin viittaukset öljysuojarahastoon ja siitä annettuun lakiin korvattaisiin viittauksilla ympäristövahinkorahastoon ja siitä annettavaan lakiin.

Öljyvahinkojen torjunnasta vastaavilla pelastusviranomaisilla, virka-apuviranomaisilla ja muilla torjuntaan osallistuneilla olisi samanlainen oikeus hakea korvausta ympäristövahinkorahastosta kuin niillä on nykyisin öljysuojarahastosta. Myös öljyvahingon jälkitorjunnasta vastaava kunta voisi öljysuojarahaston sijaan hakea jatkossa korvausta ympäristövahinkorahastosta.

Ympäristövahinkorahastosta korvattaisiin myös aluskemikaalivahinkojen torjunnasta aiheutuvat kustannukset, jos korvausta ei saataisi täysimääräisesti perityksi siltä, joka muun lain nojalla vastaa torjunta- ja ennallistamiskustannuksista eikä kustannuksista vastaavan tahon asettamasta vakuudesta tai vakuutuksesta tai torjuntakustannuksista vastaavaa tahoa ei saada selvitettyksi. Pelastuslain 99 §:ään tehtäisiin tästä johtuvat tarpeelliset muutokset. Sisäministeriö vastaa kuitenkin edelleen aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuvista kustannuksista siihen saakka, kun kustannukset on saatu ensisijaisesti vastuussa olevalta taholta taikka ympäristövahinkorahastolta, eli siltä osin lainsäädäntöä ei muutettaisi.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2004) 222 §:n 2 ja 4 momentit seuraavasti:

222 §

Ympäristönsuojelu tietojärjestelmä

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa ja ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (/) sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käytöthyötyyden avulla.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla ylläpitäjillä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, kunnan rakennusvalvontaviranomaisella, kunnan terveydensuojeluviranomaisella ja ympäristövahinkorahaston hallituksella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat välttämättömiä niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annettuun lakiin (246/2019) uusi 12 a § seuraavasti:

12 a §

Alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja alueen puhdistamisen järjestäminen eräissä tapauksissa

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi järjestää alueen pilaantuneisuuden selvittämisen ja pilaantuneen alueen puhdistamisen ympäristövahinkorahastosta annetun lain 21 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa ympäristövahinkorahaston kustannuksella.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee järjestämisestä päätöksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

pelastuslain 99 a ja 111 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 99 a §: n 2 ja 3 momentti ja 111 a §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1353/2018, seuraavasti:

99 a §

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannusten korvaaminen

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeudesta saada korvaus vahingon torjuntakustannuksista ympäristövahinkorahastosta säädetään ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (/). Torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeuteen saada korvaus kansainvälisestä öljyvahinkojen korvausrahas-
tosta sovelletaan, mitä siitä on Suomea sitovasti sovittu.

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjumisesta vastaava Rajavartiolaitos tai pelastuslaitos maksaa torjuntatoimista aiheutuvat kustannukset siihen saakka, kunnes 1 tai 2 momentissa tarkoitettu korvaus on saatu. Sisäministeriö kuitenkin maksaa vastaavasti aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuvat kustannukset.

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Mitä 99 a §:n 1 momentissa säädetään viranomaisten oikeudesta saada korvaus öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista, sovelletaan myös kunnan oikeuteen saada korvaus jälkitorjunnasta aiheutuneista kustannuksista. Kunnan oikeudesta

saada korvaus jälkitorjunnan kustannuksista ympäristövahinkorahastosta säädetään ympäristö-
vahinkorahastosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

1.

Laki

ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2004) 222 §:n 2 ja 4 momentit seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

222 §

222 §

Ympäristönsuojelu tietojärjestelmä

Ympäristönsuojelu tietojärjestelmä

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään tallettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa ja merenkulun ympäristönsuojelulaissa sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään tallettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa ja *ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (/)* sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla ylläpitäjillä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, kunnan rakennusvalvontaviranomaisella ja kunnan terveydensuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat tarpeen niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuilla ylläpitäjillä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, kunnan rakennusvalvontaviranomaisella, kunnan terveydensuojeluviranomaisella ja *ympäristövahinkorahaston hallituksella* on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat välttämättömiä niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

pelastuslain 99 a ja 111 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan pelastuslain (379/2011) 99 a §: n 2 ja 3 momentti ja 111 a §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1353/2018, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

99 a §

99 a §

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannusten korvaaminen

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannusten korvaaminen

Öljyvahingon torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeudesta saada korvaus öljyvahinkojen torjuntakustannuksista öljysuojarahastosta säädetään öljysuojarahastosta annetussa laissa (1406/2004). Torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeuteen saada korvaus kansainvälisestä öljyvahinkojen korvausrahastosta sovelletaan, mitä siitä on Suomea sitovasti sovittu.

Öljyvahingon torjumisesta vastaava Rajavartiolaitos tai pelastuslaitos maksaa torjuntatoimista aiheutuvat kustannukset *kuitenkin* siihen saakka, kunnes 1 tai 2 momentissa tarkoitettu korvaus on saatu. Sisäministeriö maksaa vastaavasti aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuvat kustannukset.

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeudesta saada korvaus *vahingon torjuntakustannuksista ympäristövahinkorahastosta säädetään ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (/).* Torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeuteen saada korvaus kansainvälisestä öljyvahinkojen korvausrahastosta sovelletaan, mitä siitä on Suomea sitovasti sovittu.

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjumisesta vastaava Rajavartiolaitos tai pelastuslaitos maksaa torjuntatoimista aiheutuvat kustannukset siihen saakka, kunnes 1 tai 2 momentissa tarkoitettu korvaus on saatu. Sisäministeriö *kuitenkin* maksaa vastaavasti aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuvat kustannukset.

111 a §

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Mitä 99 a §:n 1 momentissa säädetään viranomaisten oikeudesta saada korvaus öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista, sovelletaan myös

Mitä 99 a §:n 1 momentissa säädetään viranomaisten oikeudesta saada korvaus öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista, sovelletaan myös

Voimassa oleva laki

kunnan oikeuteen saada korvaus jälkitorjunnasta aiheutuneista kustannuksista. Kunnan oikeudesta saada korvaus jälkitorjunnan kustannuksista öljysuojarahastosta säädetään öljysuojarahastosta annetussa laissa.

Ehdotus

kunnan oikeuteen saada korvaus jälkitorjunnasta aiheutuneista kustannuksista. Kunnan oikeudesta saada korvaus jälkitorjunnan kustannuksista *ympäristövahinkorahastosta* säädetään *ympäristövahinkorahastosta* annetussa laissa.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20